

پرسشنامه سبک‌های حل مسئله (PSS) کسیدی و لانتگ ۱۹۹۶

پاسخگوی عزیز لطفاً هر جمله را با دقت بخوانید و چنانچه آن جمله در مورد شما صدق می‌کند در مقابل گزینه "بلی" و در غیر این صورت در مقابل گزینه "خیر" علامت بزنید. همچنین اگر در مورد جواب سوال مردد هستید در مقابل گزینه "نمی-دانم" علامت بزنید.

شماره	سوال	بلی	خیر	نمی-دانم
۱	من کارهایم را بدون هدف انجام می‌دهم، بدون این که در نظر بگیرم که آن‌ها ممکن است موقعیت را تحت تأثیر قرار دهند.			
۲	احساس بی‌یاوری می‌کنم، احساس می‌کنم قادر نیستم در مورد هیچ نوع راه‌حلی در رابطه با حل مشکلم فکر کنم.			
۳	هنگامی که با مشکلات مواجه می‌شوم فقط به خودم فکر می‌کنم.			
۴	به هنگام بروز مشکلات، زندگی‌ام از هم پاشیده شده در آن هنگام احساس ناامیدی می‌کنم.			
۵	برای مشکلاتم خودم را سرزنش می‌کنم.			
۶	تمایل دارم فکر کنم که این منم که مشکلاتم را به وجود می‌آورم.			
۷	به توانایی‌ام برای مقابله با مشکل امید نمی‌دارم.			
۸	به طور کلی می‌توانم کنترل موقعیت‌های مسئله‌ها را به عهده بگیرم.			
۹	چندین راه برای مواجهه با مشکلم در نظر می‌گیرم.			
۱۰	برای انجام کارها نقشه می‌کشم و آن را دنبال می‌کنم.			
۱۱	هنگامی که با مشکلی مواجه می‌شوم تحریک می‌شوم که با خلاقیت عمل کنم.			
۱۲	تا آنجایی که ممکن است راه‌های زیادی را برای مواجهه با موقعیت در نظر می‌گیرم.			
۱۳	به طور کلی می‌توانم راه‌حلی را خارج از موقعیت‌های مشکل ببینم و می‌دانم چه کاری باید انجام دهم.			
۱۴	تصمیماتی می‌گیرم که بعداً از آن‌ها خشنودم.			
۱۵	به هنگام مواجهه با یک موقعیت جدید اطمینان دارم که در صورت بروز هر نوع مشکل می‌توانم آن را کنترل کنم.			
۱۶	راه‌هایی که من برای مقابله با مشکل انتخاب می‌کنم معمولاً همانطور که برنامه‌ریزی کرده‌ام دقیقاً به نتیجه می‌رسند.			
۱۷	احساس می‌کنم که مرور زمان بهترین راه علاج است پس فقط باید صبر کرد.			
۱۸	فکر می‌کنم همه چیز درست خواهد شد و نباید نگران بود.			
۱۹	فقط آرزو می‌کنم که مشکلات به طریقی بر طرف شوند.			
۲۰	سعی می‌کنم کل مسئله را نادیده گرفته و به فراموشی بسپارم.			
۲۱	برخی اوقات قدم‌های مثبت نیز برمی‌دارم.			
۲۲	مشکلات را به عنوان یک درگیری که باید بر آن غلبه کرد می‌بینم.			
۲۳	احساس می‌کنم مشکلات قسمتی طبیعی از زندگی هستند و با آن‌ها رو در رو می‌شوم.			
۲۴	سعی می‌کنم جنبه مثبت موقعیت را ببینم.			

پرسشنامه سبک‌های حل مسئله (PSS) کسیدی و لانگ (۱۹۹۶): این مقیاس را کسیدی و لانگ (۱۹۹۶)، طی دو مرحله ساخته اند و دارای ۲۴ پرسش است که شش عامل را می‌سنجد و هر کدام از عوامل در برگیرنده چهار ماده آزمون می‌باشند. این عوامل عبارتند از درماندگی در حل مسئله یا جهت‌یابی (بیانگر بی‌یاوری فرد در موقعیت-های مسئله‌زا است)، مهارگری حل مسئله یا کنترل در حل مسئله (بعد کنترل بیرونی- درونی را در موقعیت‌های مسئله-زا منعکس می‌کند)، سبک حل مسئله خلاقانه (نشان دهنده برنامه‌ریزی و در نظر گرفتن راه حل‌های متنوع بر حسب موقعیت مسئله‌زا است)، اعتماد در حل مسئله (بیانگر اعتقاد در توانایی فرد برای حل مشکلات است)، سبک اجتناب (نشان دهنده تمایل به رد شدن از کنار مشکلات به جای مقابله با آنها) و سبک گرایش یا تقرب و روی آورد (نشان دهنده نگرش مثبت به مشکلات و تمایل به مقابله رودررو با آنهاست). بنابراین، سبک‌های درماندگی، مهارگری و اجتناب زیرمقیاس‌های حل مسئله غیرسازنده و سبک‌های گرایش، خلاقیت و اعتماد زیرمقیاس‌های حل مسئله سازنده می‌باشند (شاطری، اشکانی، مدرس غروی، ۱۳۸۸).

این پرسشنامه به خوبی می‌تواند آسیب‌پذیری فرد را در برابر استرس نشان دهد و جمعیت سالم را از جمعیت بیمار جدا کند (کسیدی و لانگ، ۱۹۹۶). این پرسشنامه شش عامل را می‌سنجد. هر کدام از عوامل در برگیرنده‌ی چهار ماده می‌باشد. پرسش‌های این مقیاس با گزینه‌های "بلی"، "خیر" و "نمی‌دانم" پاسخ داده می‌شوند. آزمودنی در برابر هر پرسش که شیوه‌ی واکنش وی را در برابر مسایل و موقعیت‌های خاص بیان می‌کند، موافقت یا مخالفت خود را نشان می‌دهد و اگر بین آن دو مردد بود می‌تواند گزینه‌ی "نمی‌توانم بگویم" را برگزیند (بخشی‌پور و همکاران، ۱۳۸۷).

عامل درماندگی در حل مسئله: با سؤال‌های ۱ تا ۴،

مهارگری حل مسئله: با سؤال‌های ۵ تا ۸،

سبک خلاقیت: با سؤال‌های ۹ تا ۱۲،

اعتماد در حل مسئله: با سؤال‌های ۱۳ تا ۱۶،

سبک اجتناب: با سؤال‌های ۱۷ تا ۲۰،

و سبک گرایش: با سؤال های ۲۱ تا ۲۴ سنجیده می شود (آهنگی، ۱۳۸۸).

شیوه نمره گذاری و تفسیر آزمون: نمره گذاری به شکل صفر و یک انجام می شود و برای گزینه ی نمی - دانم نیز نمره ی ۰/۵ در نظر گرفته می شود و سپس جمع این نمرات، نشان دهنده نمره کلی هر کدام از عوامل ۶ گانه است. بنابراین هر یک از عوامل با داشتن ۴ سؤال، نمره ای برابر با حداقل صفر و حداکثر ۴ خواهند داشت. هر عاملی که بالاترین نمره را داشته باشد، نشان می دهد فرد به هنگام مواجهه با مشکلات از آن شیوه استفاده می کند. در این حالت حداکثر نمره حل مسأله ۲۴ و حداقل نمره صفر و نمره متوسط ۱۲ خواهد بود (بخشی پور و همکاران، ۱۳۸۷).

روایی و پایایی: کسیدی و لانگ (۱۹۹۶) آلفای کروناخ این پرسشنامه را در یک مطالعه برای سبک های درماندگی، مهارگری، خلاقیت، اعتماد، اجتناب و گرایش را به ترتیب ۰/۶۶، ۰/۶۶، ۰/۵۷، ۰/۷۱، ۰/۵۲ و ۰/۶۵ و در مطالعه ای دیگر ضرایب آلفای کروناخ این پرسشنامه را به ترتیب برای ابعاد یاد شده ۰/۸۶، ۰/۶۰، ۰/۶۶، ۰/۶۶، ۰/۵۱ و ۰/۵۳ به دست آوردند. کسیدی و برنساید^۱ (۱۹۹۶)، سازگاری درونی عوامل یاد شده را به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۶۶، ۰/۷۱، ۰/۵۲ و ۰/۶۵ گزارش کردند. در پژوهش محمدی (۱۳۷۷)، نیز ضرایب آلفا بالای ۰/۵۰ بودند (به جز سبک گرایش). افزون بر این محمدی و صاحبی (۱۳۸۰)، پایایی درونی این آزمون را با بهره گیری از ضریب آلفای کروناخ، برابر با ۰/۶۰ گزارش نمودند. هم چنین ضریب آلفا در بررسی باباپور خیرالدین (۱۳۸۲)، برابر با ۰/۷۷ و ضریب روایی آن ۰/۸۷ گزارش شده است و با در نظر گرفتن شاخص پایایی به عنوان ضریب اعتبار (ضریب اعتبار برابر است با ریشه دوم ضریب پایایی)، ضریب روایی این مقیاس را برابر با ۰/۸۷ گزارش کردند. محمدی (۱۳۸۳)، در پژوهشی نشان داده است که بین خرده مقیاس ها، همبستگی معناداری وجود دارد که دامنه این ضرایب بین ۰/۵۱ تا ۰/۷۲ می باشد، ارتباطی که نشانگر روایی همگرایی^۲ این مقیاس است. روایی این مقیاس، بیشتر متکی به روایی محتوا^۳ و روش ساخت و تهیه آن است. با آن که در دستورالعمل

^۱ - Burnside

^۲ - convergent validity

^۳ - content validity

مقیاس شیوه حل مسأله، بحث روشن و واضحی از ضریب روایی آن به میان نیامده است، اما درباره برخی سؤال-های آن برخی شواهد مانند افرادی که از آن استفاده کرده‌اند و در این زمینه تخصص لازم را دارند (محمدی و صاحبی، ۱۳۸۰) نشان دهنده ارتباط مقیاس با خصیصه مورد بررسی است (آهنگی، ۱۳۸۸).

منتشر شده در وبسایت مدیران آموزشی

Edu-admin.ir

منابع:

- آهنگی، اکرم. (۱۳۸۸). بررسی رابطه تیپ شخصیتی و سبک‌های حل مساله در کارکنان جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی.
- شاطری، زهره؛ اشکانی، نجمه؛ مدرس غروی، مرتضی. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین نگرانی مرضی، شیوه‌های حل مساله و افکار خودکشی در نمونه غیربالینی. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سال ۱۴، شماره ۱، صص ۹۲-۱۰۰.
- محمدی، فریده؛ صاحبی، علی. (۱۳۸۰). بررسی سبک حل مساله در افراد افسرده و مقایسه آن با افراد عادی. مجله علوم روانشناختی، سال ۱، شماره ۱، صص ۲۴-۴۲.
- محمدی، نورالله. (۱۳۸۳). رابطه سبک‌های حل مساله با سلامت عمومی. مجله روانشناسی، شماره ۳۲، صص ۳۳۶-۳۲۲.
- محمدی، فریده. (۱۳۷۷). بررسی شیوه حل مسأله در افراد افسرده و مقایسه آن با افراد عادی. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- بخشی‌پور رودسری، عباس؛ محمودعلیلو، مجید؛ ایرانی، سیدسجاد. (۱۳۸۷). مقایسه ویژگی‌ها و اختلال‌های شخصیت و راهبردهای مقابله‌ای معتادان خودمعرف و گروه بهنجار. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، سال ۱۴، شماره ۳، صص ۲۸۹-۲۹۷.
- باباپورخیرالدین، جلیل؛ رسول‌زاده طباطبایی، سی دکاظم؛ اژه‌ای، جواد؛ فتحی آشتیانی، علی. (۱۳۸۲). بررسی رابطه بین شیوه‌های حل مساله و سلامت روانشناختی دانشجویان. مجله روانشناسی، سال ۷، شماره ۱، صص ۱۶-۳.
- Cassidy T, Long C. (۱۹۹۶). Problem-solving style, stress and psychological illness: Development of a multifactorial measure. *British Journal of Clinical Psychology*; ۳۵: ۲۶۵-۲۷۷.
- Cassidy T, Burnside E. (۱۹۹۶). Cognitive appraisal, vulnerability and coping: An integrative analysis of appraisal and coping mechanisms. *Counseling Psychology Quarterly*; ۹: ۲۶۱-۲۷۹.